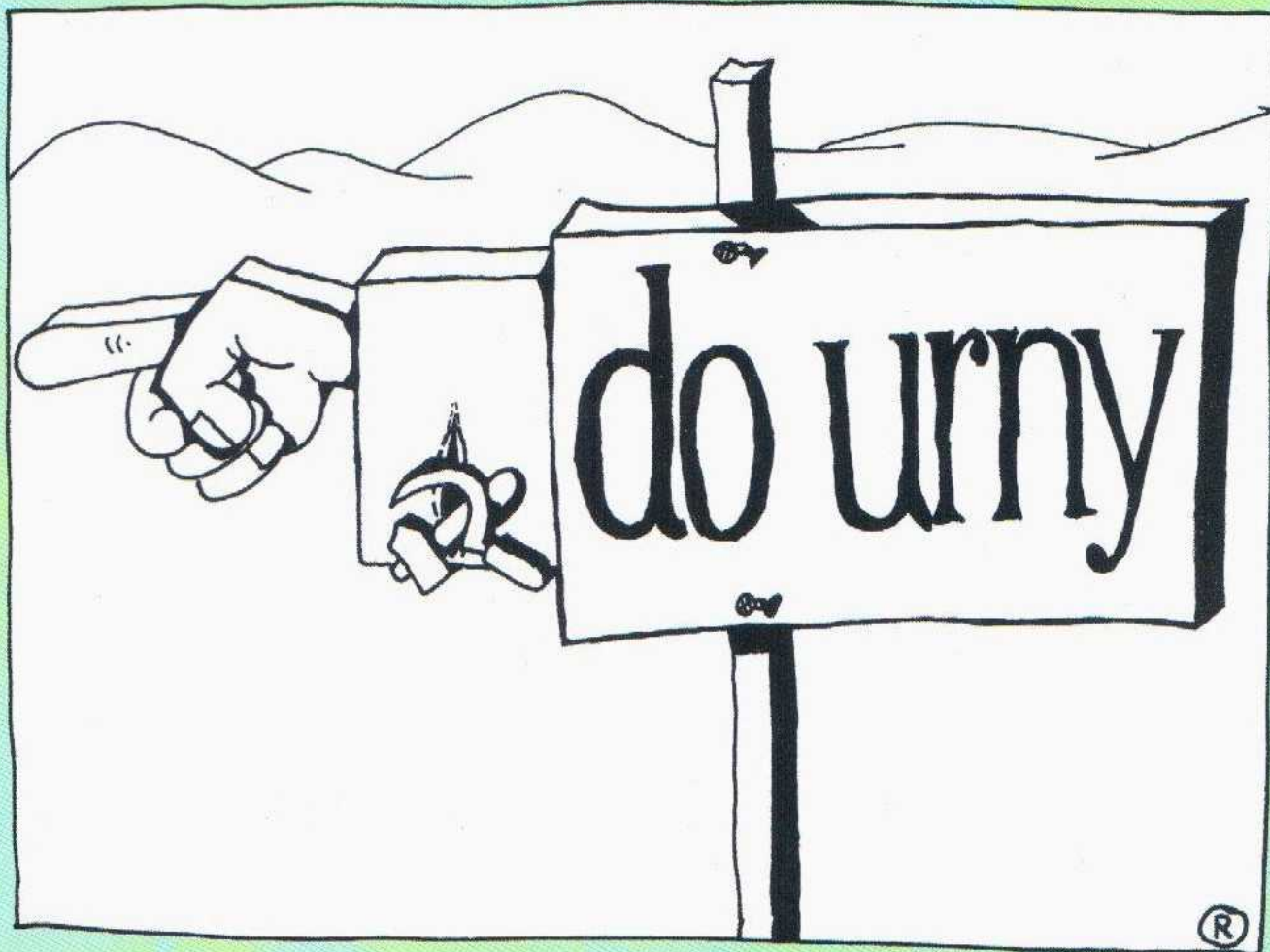

BOJKOT WYBORÓW 1985

Katalog wystawy Janusza Wolniaka

NIE IDĄC DO URNY
GŁOSUJESZ NA

SOLIDARNOŚĆ

Opracowanie redakcyjne
Janusz Wolniak

Skład, łamanie i opracowanie graficzne
Romuald Lazarowicz

Na okładce praca autora pod pseudonimem „R”

Publikacja mogła się ukazać dzięki wydatnemu wsparciu i współpracy:

Ośrodek
Pamięć i Przyszłość
www.pamieciprzyszlosc.pl

– Ośrodka Pamięć i Przyszłość

– Klubu Muzyki i Literatury

– Wydawnictwa „Profil”

– Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

Wydawca dołożył wszelkich starań,
aby nie naruszyć niczyich praw autorskich

Copyright 2017 © Wydawnictwo „Profil

ISBN 978-83-947893-2-9

Wydawnictwo „Profil”

ul. Ładna 15/5
50-353 Wrocław
tel. 71 322 07 88

Druk i oprawa
AMW Agnieszka Wietrzyńska

Publikacja przygotowana z okazji 37. rocznicy Sierpnia 80
i otwarcia wystawy „Bojkot wyborów 1985”

Wrocław, 2017

Bojkot wyborów
– akcja Regionalnego Komitetu Strajkowego (RKS)
w 1985 roku

Katalog wystawy Janusza Wolniaka

KRS NISZ "SOLIDARNOŚĆ REGIONU POLNY ŚLĄSK

WYDZIWIENIE W KONKURSIE (SATELITARIAT BEZPRAWNY)

**ODDAJ SWÓJ LOS
W MOJE RĘCE.
GŁOSUJ 13.10.1985**

Klub Muzyki i Literatury
Wrocław, ul. Kościuszki 10
31 sierpnia – 29 września 2017

Spis treści

Wstęp	- 5-7
I Nagroda w konkursie RKS	- 8
II Nagroda w konkursie RKS	- 9
III Nagroda w konkursie RKS	- 10
Wyróżnienie w konkursie RKS	- 11
Autor pracy - Famago Zgorzelec	-12
Autor pracy - Michał	- 13
Autor pracy - Michał	- 14
Autor pracy - Michał	- 15
Autor pracy - Bolek	- 16
Autor pracy - Bolek	- 17
Autor pracy - Bolek	- 18
Autor pracy - Bolek	- 19
Wyróżnienie w konkursie RKS	- 20-21
Autor pracy - Leń	- 22
Autor pracy -Leń	- 24
Autor pracy - Leń	- 25
Autor pracy - Bolek	- 26
Autor pracy - Leń	- 27
Autor pracy - Leń	- 28
Autor pracy - Leń	- 29
Autor pracy - Promień	- 30
Autor pracy - Fantomas	- 31
Autor pracy - Oko	- 32
Autor pracy - Oko	- 33
Autor pracy - Oko	- 34
Autor pracy - Oko	- 35
Autor pracy - Kresowiak/Kresowiak	- 36
Autor pracy - Kresowiak/Kresowiak	- 37
Autor pracy - M/M1	- 38
Autor pracy - Stanisław	- 39
Autor pracy - Gryfion1 / Waldemar Kras	- 40

Wstęp

Lepiej zostań w domu

Ty, który tak łatwo oddajesz głos
Pamiętaj, że możesz go już nie odzyskać.
Zostań więc lepiej w domu, niechaj ci,
którzy sami się wybierali,
teraz na siebie głosują.

Ryszard Krynicki

Fragment wiersza na jednej z ulotek wzywających do bojkotu wyborów w 1985 roku.

Kiełbasa wyborcza

Wybory w PRL-u miały swoją specyfikę i swoisty rytuał. Pamiętam, że przy ich okazji było lepsze zaopatrzenie w sklepach. Rzucano przysłowiową kiełbasę wyborczą, którą można było dostać nie tylko w sklepach, ale wprost z platform ciężarowych samochodów. Przed samymi wyborami trwał zaś nieustanny propagandowy festiwal. Ogłaszana wówczas frekwencja zawsze była niesamowicie wysoka, blisko 100%. Istniało takie przekonanie, panujące powszechnie, że nieuczestniczenie w wyborach nie będzie przez władze mile widziane. Równie źle było widziane, jeśli ktoś demonstracyjnie korzystał z tajności głosowania i wchodził za kotarę. Powszechne było wrzucanie kart bez żadnych skreśleń, a to oznaczało automatyczne oddanie głosu na pierwsze nazwiska z listy. Kolejność na listach była ustalana przez władzę, która wiedziała najlepiej, kto powinien być wybrany do sejmu.

Wybory do sejmu

Pierwszą próbą dyskredytacji wyborów była akcja Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej (TKK) NSZZ „Solidarność” w 1984. Wtedy, już pół roku przed wyborami, TKK wydała odezwę, wzywając społeczeństwo do jego bojkotu. Opozycja uznała wówczas, że władze zawyżyły frekwencję o około 20%.

Te wybory w 1985 miały dla władz o wiele większą wagę propagandową. Wybierano wówczas skład sejmu. Od 1982 roku istniała fasadowa organizacja pod nazwą Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego, w ramach której na listach wyborczych mogli znaleźć się ludzie z satelickich partii PZPR, ZSL, SD oraz koncesjonowanych katolików z Pax, ChSS i PZKS. Nikt racjonalnie myślący nie mógł mieć wątpliwości, że ludzie wybrani z tego klucza nie reprezentują ogółu społeczeństwa.

Termin wyborów wyznaczono na 13 października. Od wprowadzenia stanu wojennego (13 grudnia 1981 r.) to szczególna data. W wielu kościołach 13 każdego miesiąca modlono się na mszach św. o wolną Ojczyznę. Może komuniści chcieli odczarować tę datę.

Bojkot wyborów

Podziemne struktury „Solidarności” wydawały wiele ulotek, odezw, plakatów i gazetek poświęconych nadchodzącym wyborom. Regionalny Komitet Strajkowy (RKS) NSZZ „Solidarność” Regionu Dolny Śląsk rozpoczął, podobnie jak w całym kraju, akcję pt. „Nie głosuj! Weź udział w społecznej kontroli bojkotu”.

W jednej z ulotek RKS pisał m.in.:

Kolejny już raz komunistyczna władza w PRL urządza szyderczy pokaz „demokracji socjalistycznej”, organizując tzw. wybory do sejmu. Władza ta szydzi ze społeczeństwa, bo wiedząc, że jest władzą znieprawdą, obcą tradycji, kulturze i wierze Polaków przymusza ich do wiernopoddańczego aktu głosowania. Szydzi również z opinii publicznej, otwarcie niemal mówiąc – widzicie, jak oni nas kochają, jak nas wybierają, jak przytłaczająca większość nas popiera.

16 lipca 1985 r. podobną odezwę wydała TKK, pod którą podpisał się m.in. Marek Muszyński, pisząc w niej m.in.:

Odmawiając uczestnictwa w wyborach, wybieramy prawdę przeciw kłamaniu, stajemy się godni prawa do wolności, czynimy krok w stronę narodowej suwerenności.

Dziś NSZZ „Solidarność” wzywa wszystkich, dla których wolność nie jest pojęciem pustym, do odmowy uczestniczenia w głosowaniu.

Na murach, bramach i w innych miejscach publicznych pojawiły się m.in. hasła:

Bojkot „wyborów” politycznym strajkiem generalnym.

„Głosując” oszukujesz siebie i innych.

Naszym głosem BOJKOT!

Bojkot „wyborów” to walka z kłamstwem.

Nie poniżaj się, nie głosuj!

Bojkot „wyborów” to walka o prawdę.

Niezależne liczenie frekwencji

Podziemna „Solidarność” nie ograniczyła się tylko do odezw, apeli, pisanych w ulotkach i na murach hasłach. Przeprowadzono na niespotykaną do tej pory skalę akcję społecznej kontroli bojkotu wyborów. Polegała ona na niezależnym pomiarze frekwencji wyborczej. Dla uczestników akcji przygotowano specjalną instrukcję. Nazwano ją „Akcja 5 minut”. Istotą tego przedsięwzięcia był pomiar w wybranej komisji, w określonej porze dnia, liczby osób wychodzących z Komisji Wyborczej. Jak napisano w instrukcji, celem akcji było oszacowanie przeciętnej frekwencji wyborczej.

Meldunki, które spłynęły do RKS-u, podważyły zdecydowanie publiczną propagandę. Po wyborach Konrad Bieliński, pełnomocnik TKK ds. pomiaru frekwencji wyborczej, opublikował Raport z obliczeń ogólnopolskiej akcji pomiaru frekwencji wyborczej, z którego wynika, że średnia frekwencja we wszystkich miastach Polski wyniosła około 66%. Według władz wyniosła ona blisko 80%. We Wrocławiu RKS ocenił, że do urn poszło około 45% ludzi, co było najniższym wynikiem w wielkich miastach w Polsce.

Podziemny konkurs plastyczny w 1985 roku

RKS bardzo dobrze przygotował się do akcji bojkotu wyborów. Plakaty, które były drukowane w setkach tysięcy, miały artystyczną formę. Zorganizowano podziemny konkurs, w wyniku którego przyznano trzy pierwsze nagrody i dwa wyróżnienia. I te prace znalazły się później na plakatach i ulotkach. Szczęśliwie do współczesnych czasów przetrwały i te prace, które nie zostały nagrodzone, ale, jak można samodzielnie ocenić, i one miały wielkie walory estetyczne i merytoryczne.

Myślę, że ich współczesna publikacja przyczyni się do tego, że podpisani pseudonimami autorzy zechcą się ujawnić, że opowiedzą, dlaczego wzięli udział w tym niezwykłym konkursie. Przecież gdyby wówczas doszło do wpadki, artyści mogliby trafić za kratki. Dla władz wybory były rzeczą nadzwyczaj poważną. Podważanie czy ośmieszanie ich istoty było sprawą niewybaczalną.

Szef ówczesnego RKS-u Marek Muszyński zdradził mi nazwisko zwycięzcy tego konkursu, ale nie udało mi się przed publikacją dotrzeć do autora, dlatego nie ujawnię jeszcze jego nazwiska, natomiast odnalazł się jeden z autorów, i to dwóch wyróżnionych prac. Przytoczę zatem jego relację. Waldek Kras wówczas, w 1985 roku miał 18 lat. Był jeszcze uczniem, ale już od kilku lat aktywnie działał w podziemiu. O konkursie dowiedział się z ogłoszenia w „Z dnia na dzień”. Rysowaniem zajmował się dorywczo, ilustrując podziemne młodzieżowe pisemka. Prace opatrzył pseudonimem Gryfion1. Jedną z nich przedstawiała kata stojącego nad urną wyborczą z podpisem „Przyjdź sam!”. Na drugiej widniała karykatura ówczesnego rzecznika rządu Jerzego Urbana z podpisem „Głosuj na nas!”. Na trzeciej zaś twarz mężczyzny z dorysowanymi rogami diabła i podpisem „Oddaj swój los w moje ręce. Głosuj!”. Dumny był z wyróżnienia, ale o swoim sukcesie Waldek nie mógł nikomu opowiadać. O tym, że jego prace znalazły się na drukowanych masowo ulotkach, wiedział tylko jeden z kolegów, z którym wówczas konspirował. Waldek nie tylko drukował, ale te i inne ulotki rozpowszechniał w różnych miejscach.

Apel do uczestników konkursu

Działalność RKS w latach 1983-1990 wymaga dokładnego opisania. Historia tu opisana to m.in., wynik rozmów z Markiem Muszyńskim, Jerzym Malinowskim, Kazimierzem Cięciwą, Tomaszem Wójcikiem i Leszkiem Żołyńskim. Mam nadzieję, że i inni członkowie RKS-u zechcą podzielić się swoją wiedzą o czasach walki o wolną Polskę.

Myślę, że za sprawą tej wystawy i katalogu, dotrę także do innych uczestników tego konkursu. Wierzę, że i inni zechcą opowiedzieć o jego kulisach i motywacjach, jakie nimi wówczas kierowały. Proszę bardzo o kontakt z Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk – Redakcja „Solidarności Dolnośląskiej” pl. Solidarności 1/3/5, tel. 71 78 10 157. Mail: jwolniak@wp.pl

Janusz Wolniak

RKS NSZZ *Solidarność* REGIONU DOLNY ŚLĄSK

I nagroda w konkursie. Egzemplarz bezpłatny.

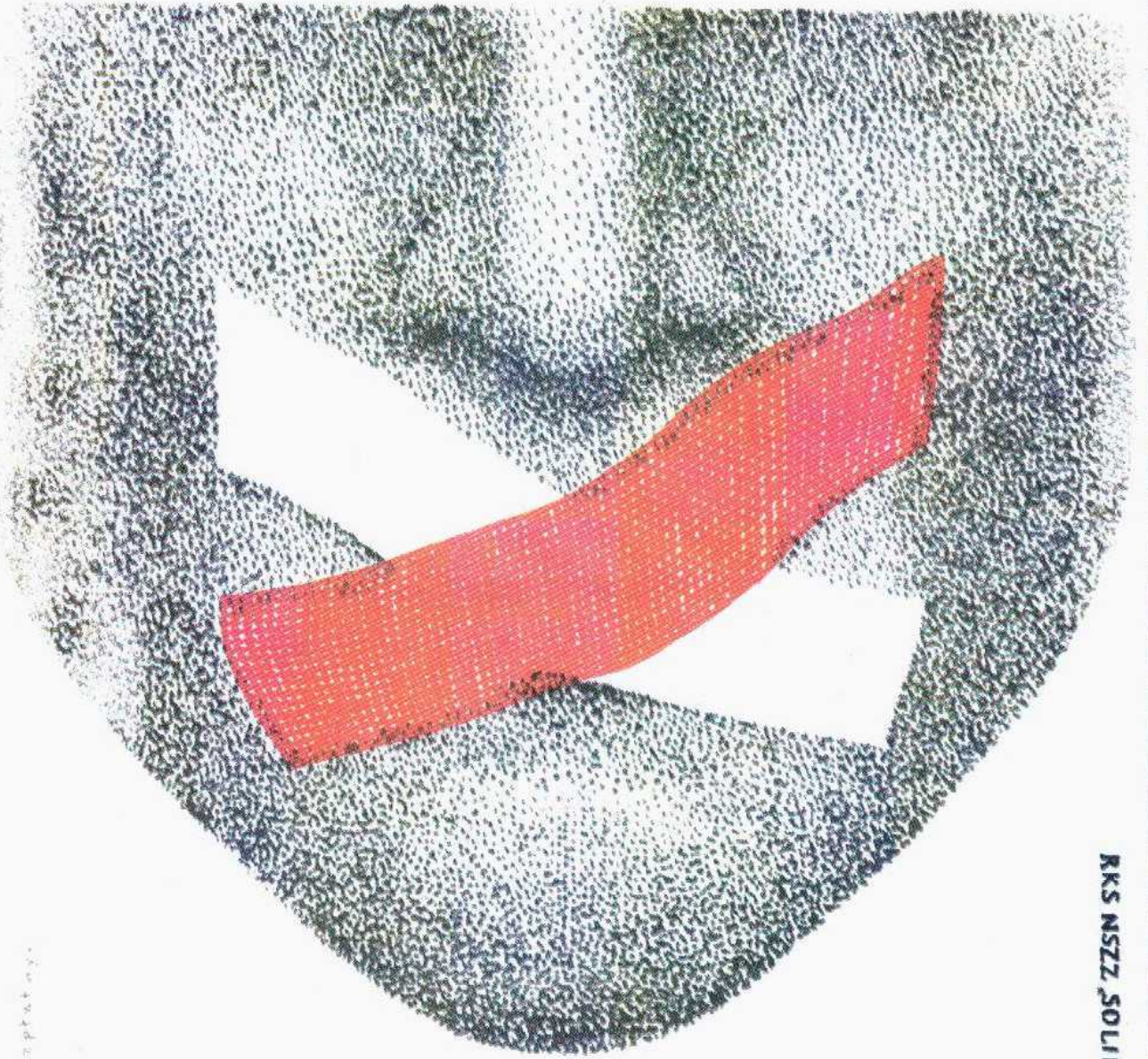
NIE OBLIWIJ

NIE CUDZOKÓŁ

NIE KRADNIJ

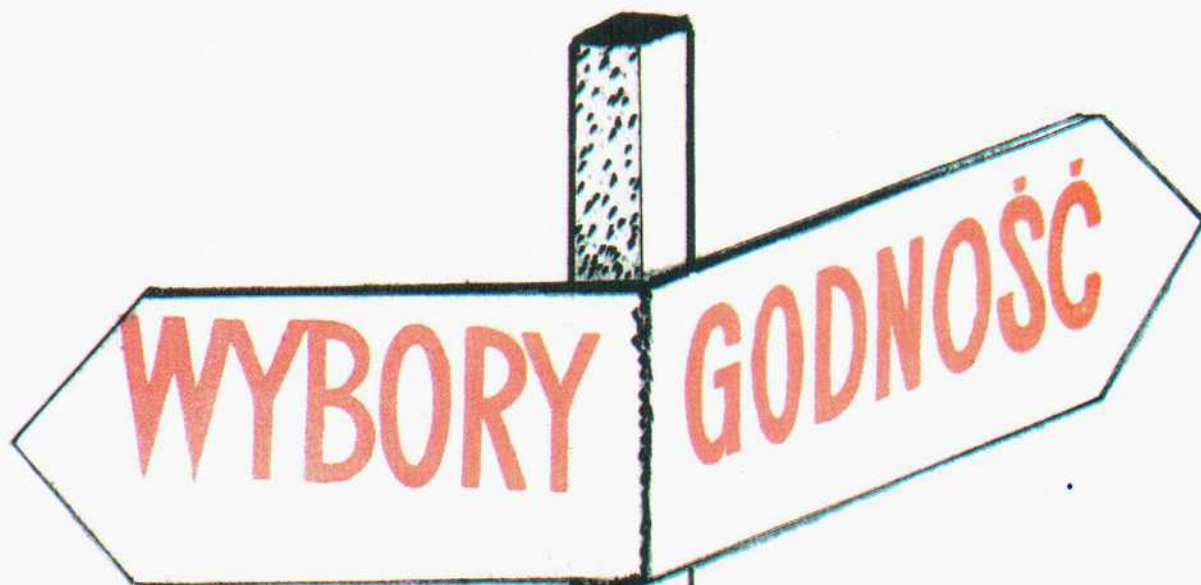
NIE GŁOSUJ

W sprawie wzmocnienia Episcopi i na przykład.

**NIE
GŁOSIŁE**

RKS NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” Region Dolny Śląsk

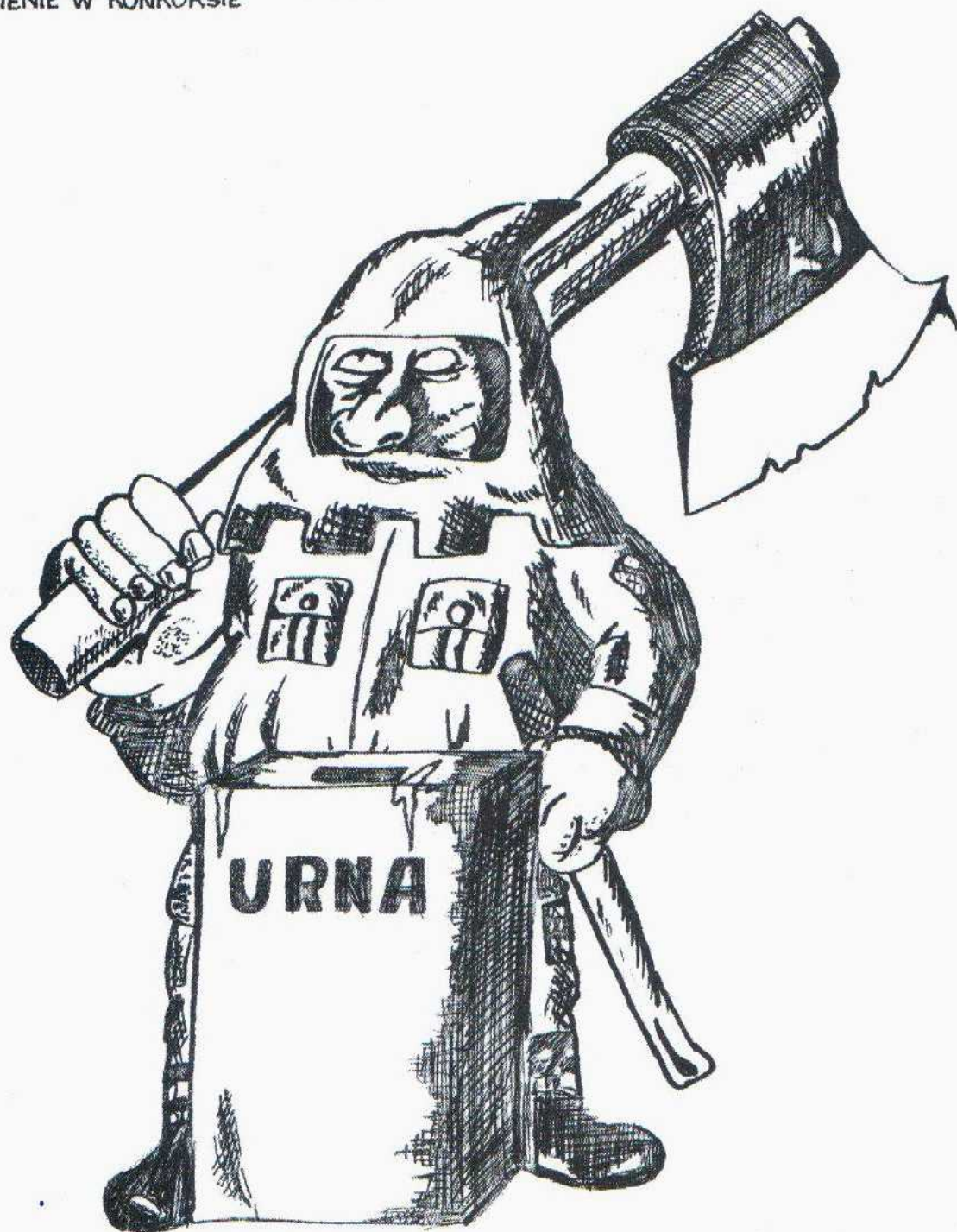
III
nagroda
w konkursie

Egzemplarz bezpłatny

RKS
NSZZ
Solidarność

REGIONU
DOLNY ŚLĄSK

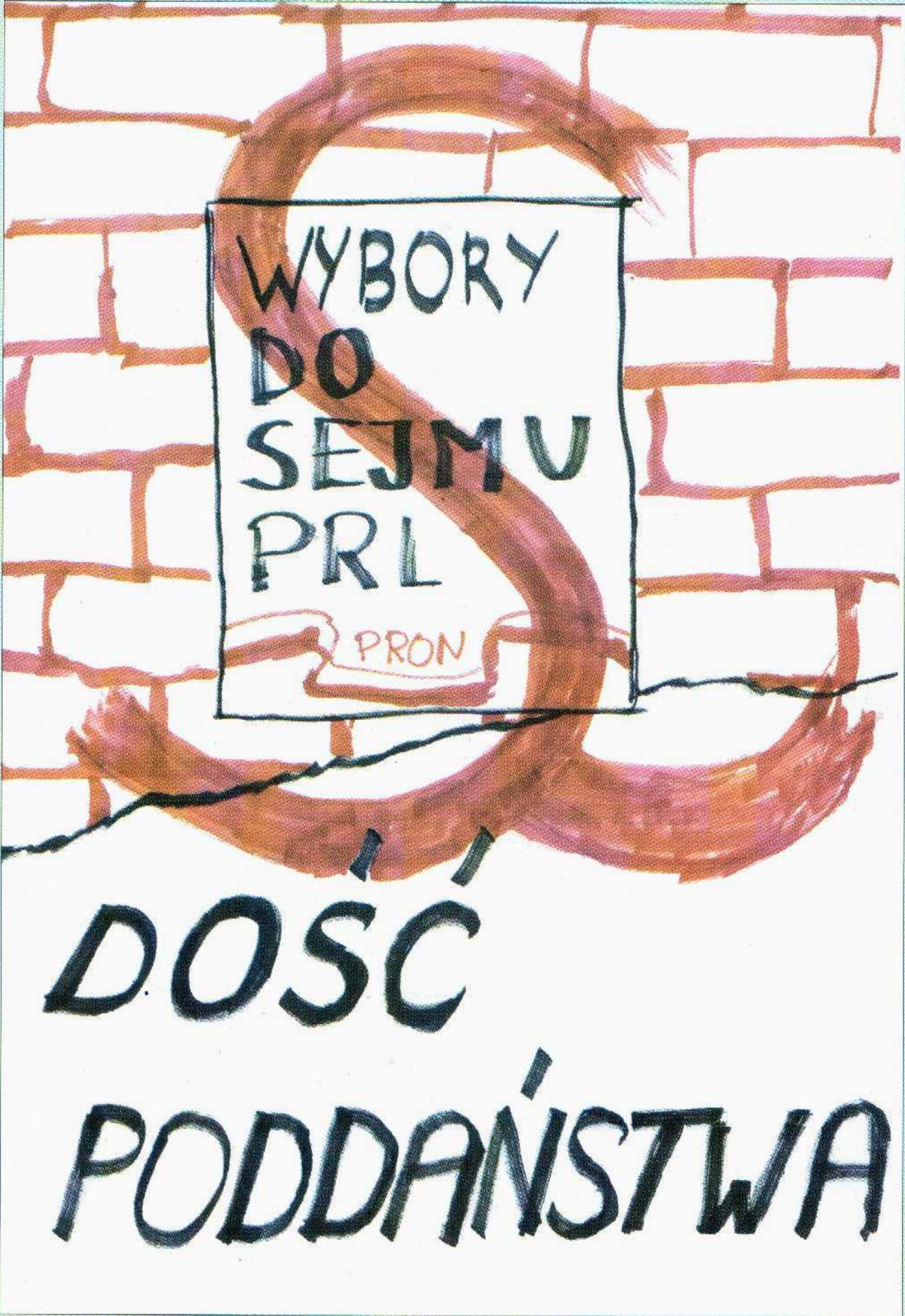
RKS NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” REGIONU DOLNY ŚLĄSK
WYRÓŻNIENIE W KONKURSIE

PRZYJDŹ SAM!
13.10.1985

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

WYBORY
DO
SEJMU
PRL

PRON

DOSC

PODDAŃSTWA

BOJKOTUJĄC
WYBORY
GŁOSUJESZ NA
SOLIDARNOŚĆ

DAJ GŁOS!

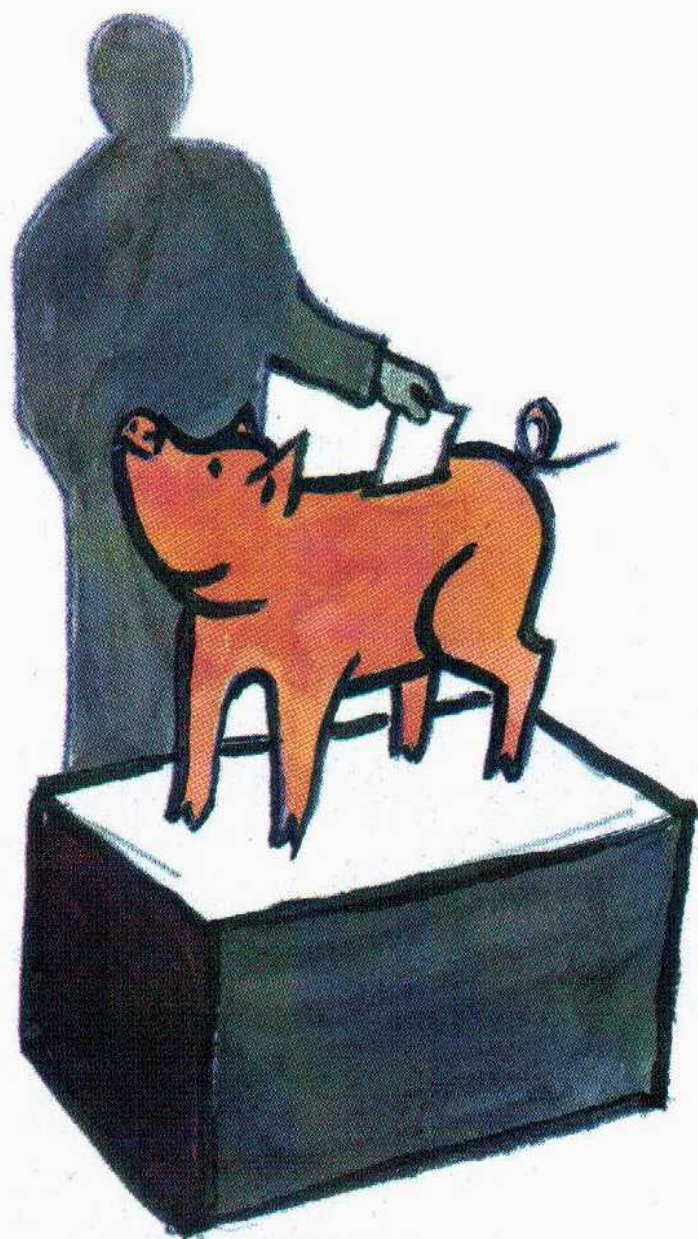

**W WYBORACH DO
SEJMU**

13X85

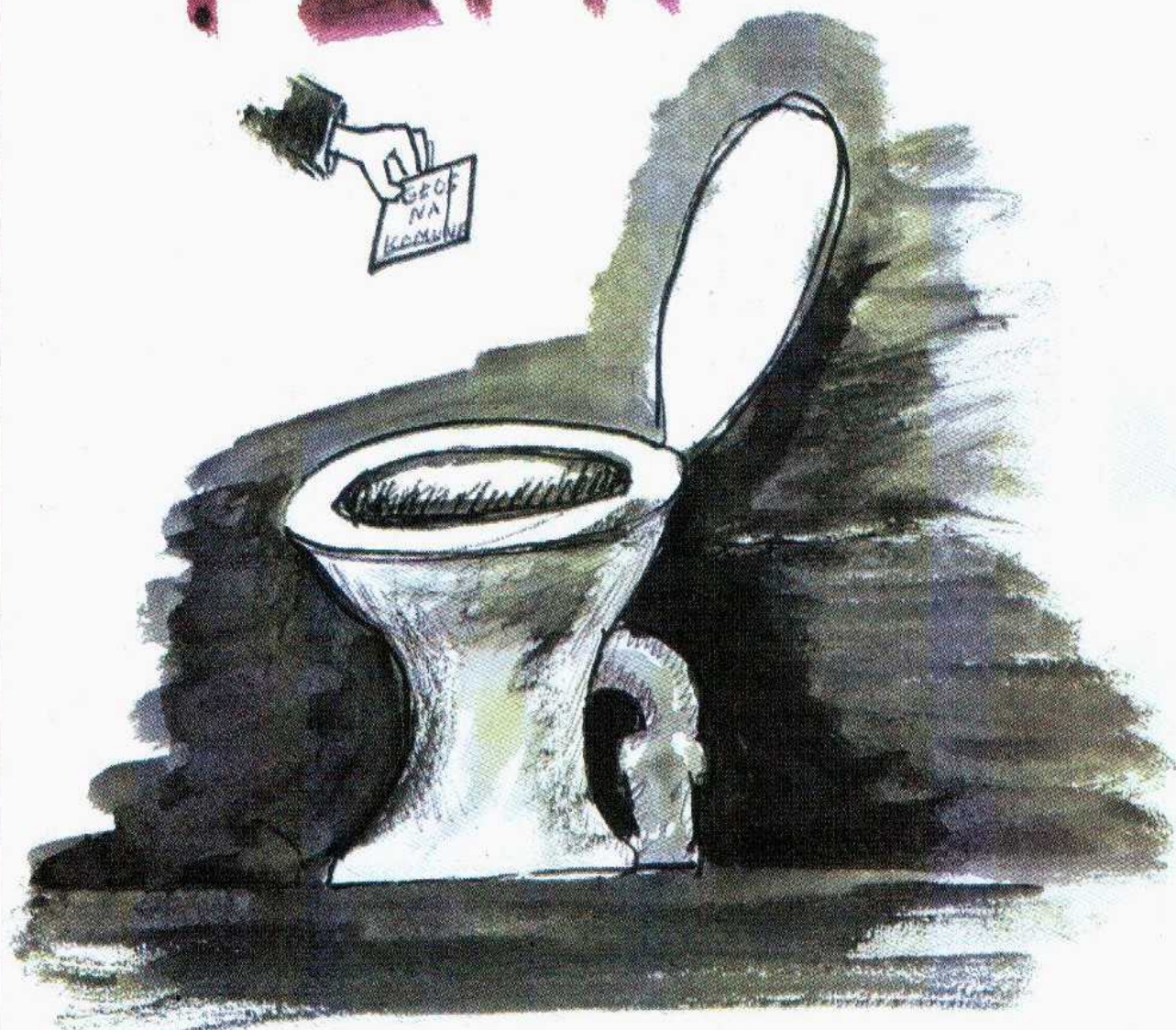

WYBORY

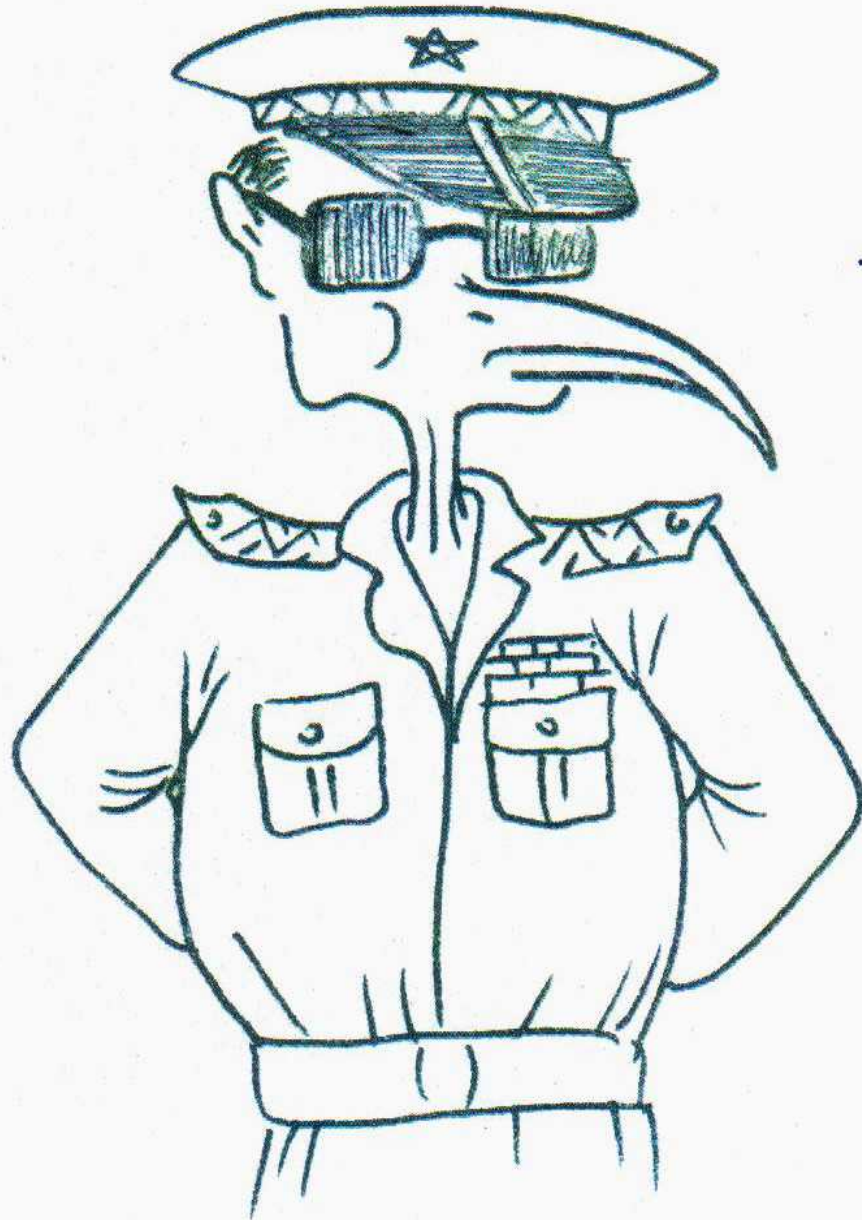
ONA CHCE RZADZIĆ
RÓWNIEŻ
W TWOIM IMIENIU

GŁOSUJ NA PZPR

OBYWATELU

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ENCE-PENCE W KTÓREJ RĘCE?

WYBIERAJ !

RKS NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” REGIONU DOLNY ŚLĄSK • WRÓDZIENIE W KONKURSIE

LISTA KANDYDATÓW

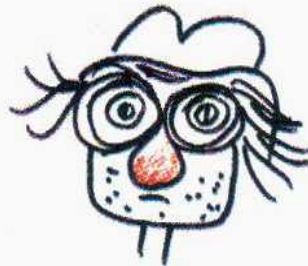
L. WYTRYCH

Z. KAPUŚ

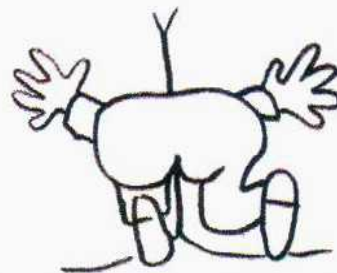
T. CHLAŃ

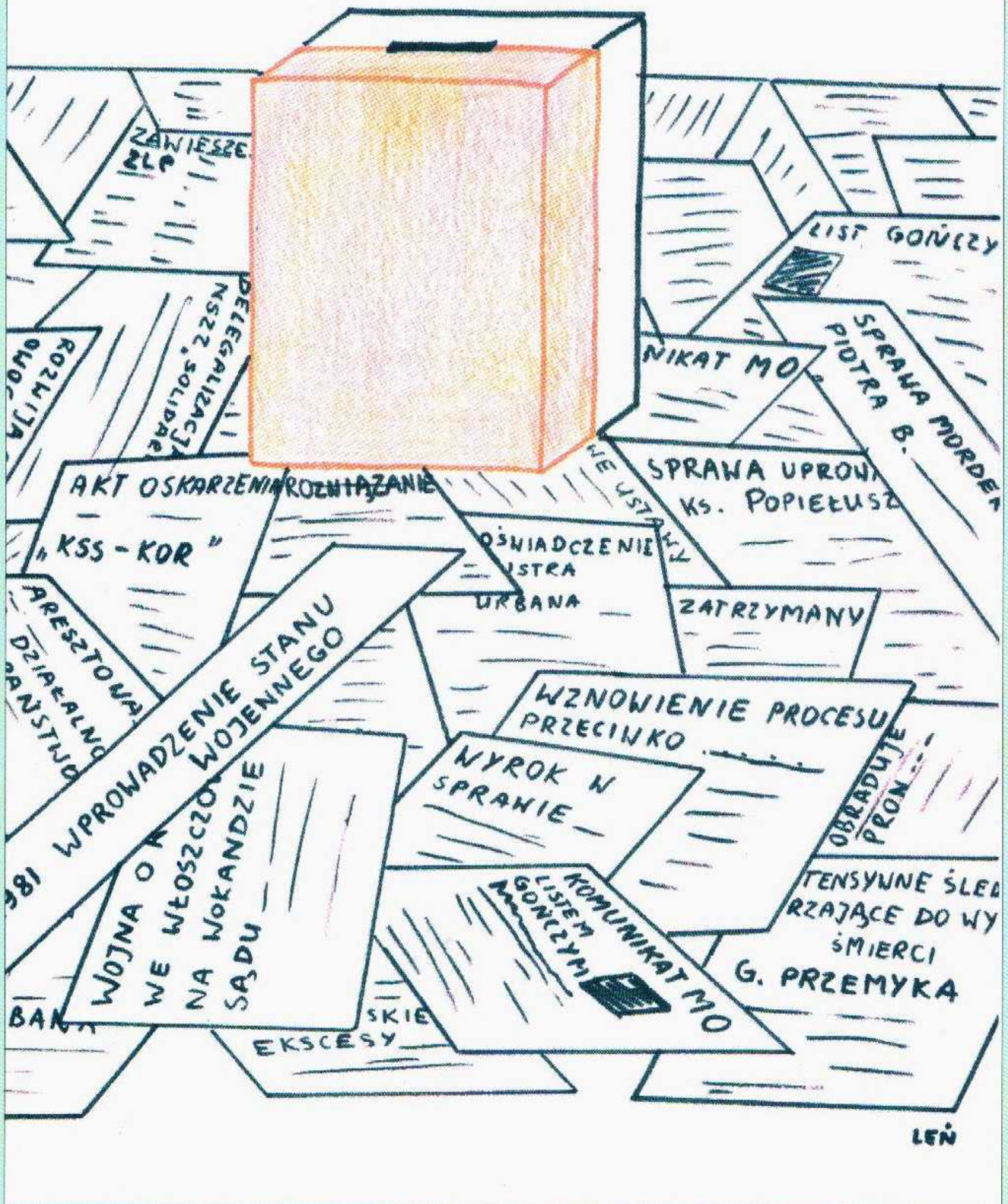
J. ZŁOZA

D. WLAZŁO - BEZMYDLEC

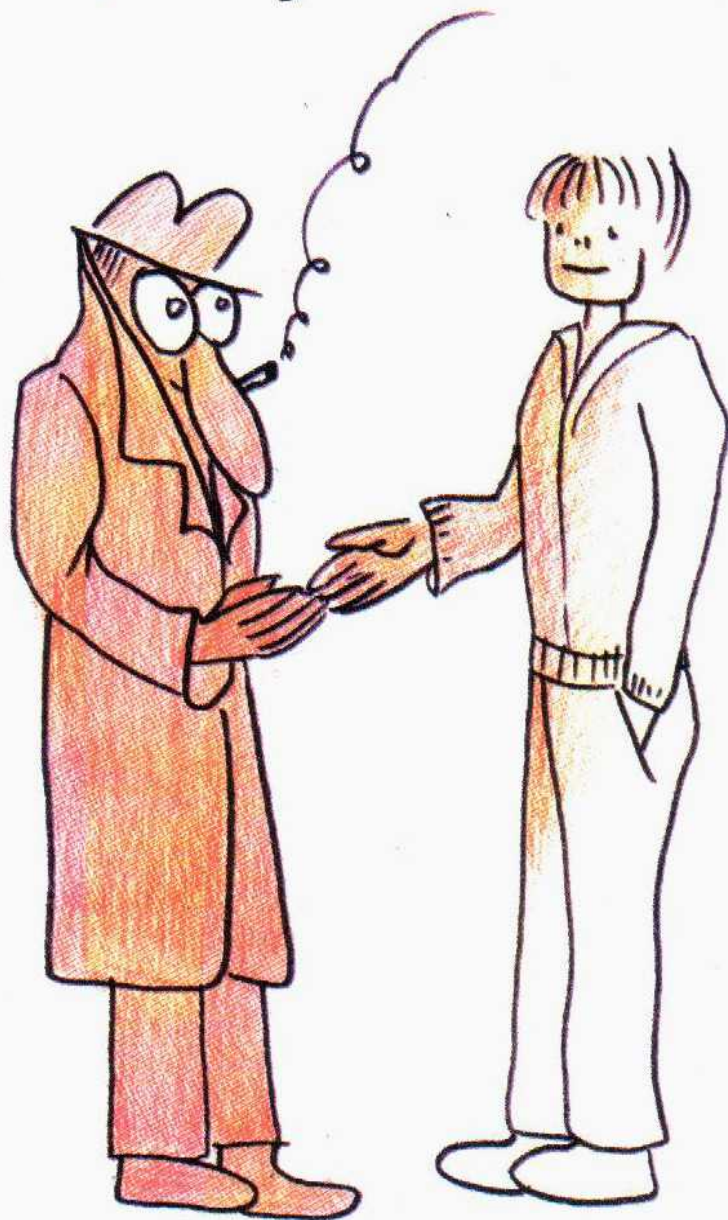

GŁOSOWAĆ ?

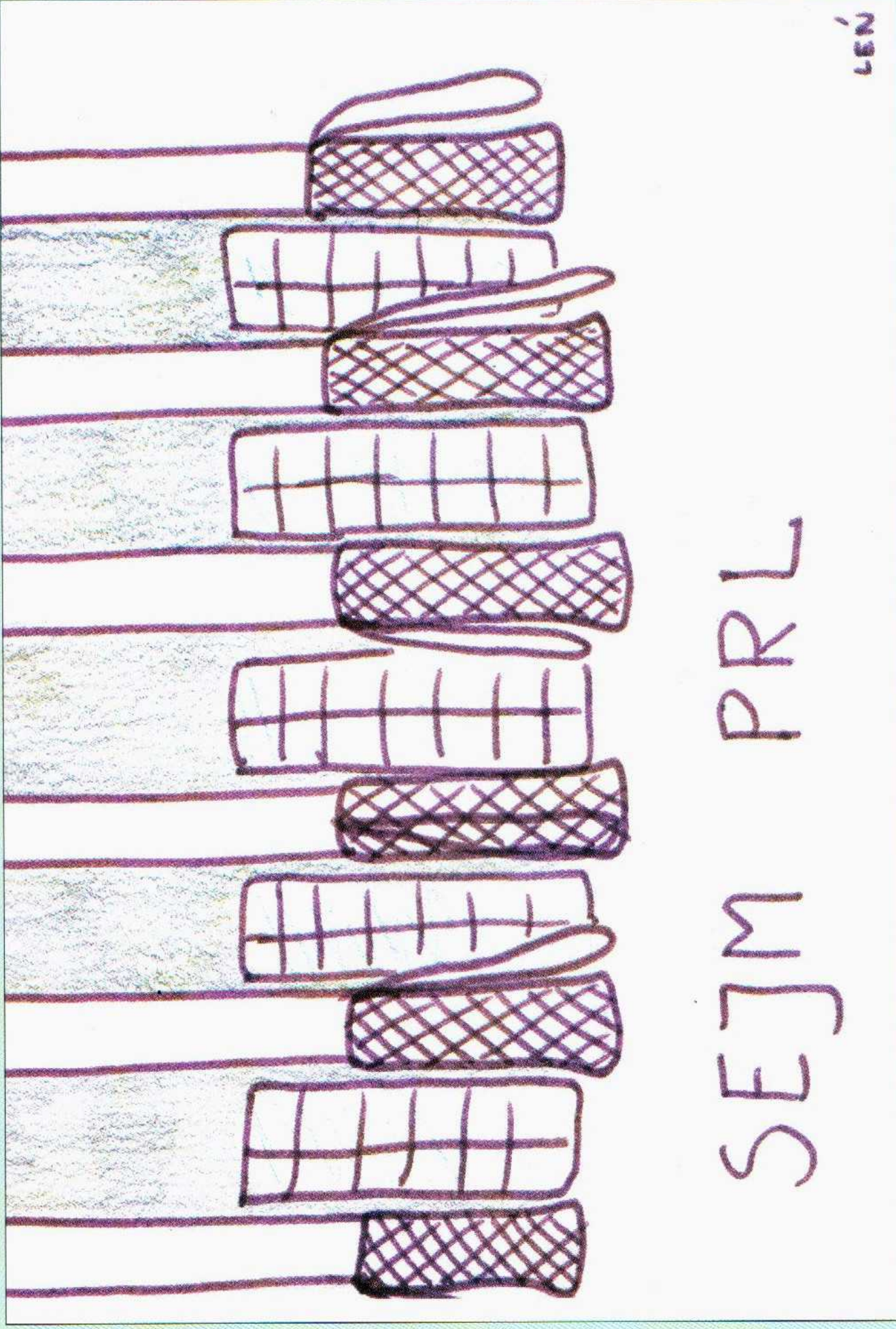
CZERWONKA

WCIAŻ GROŻNA !!!

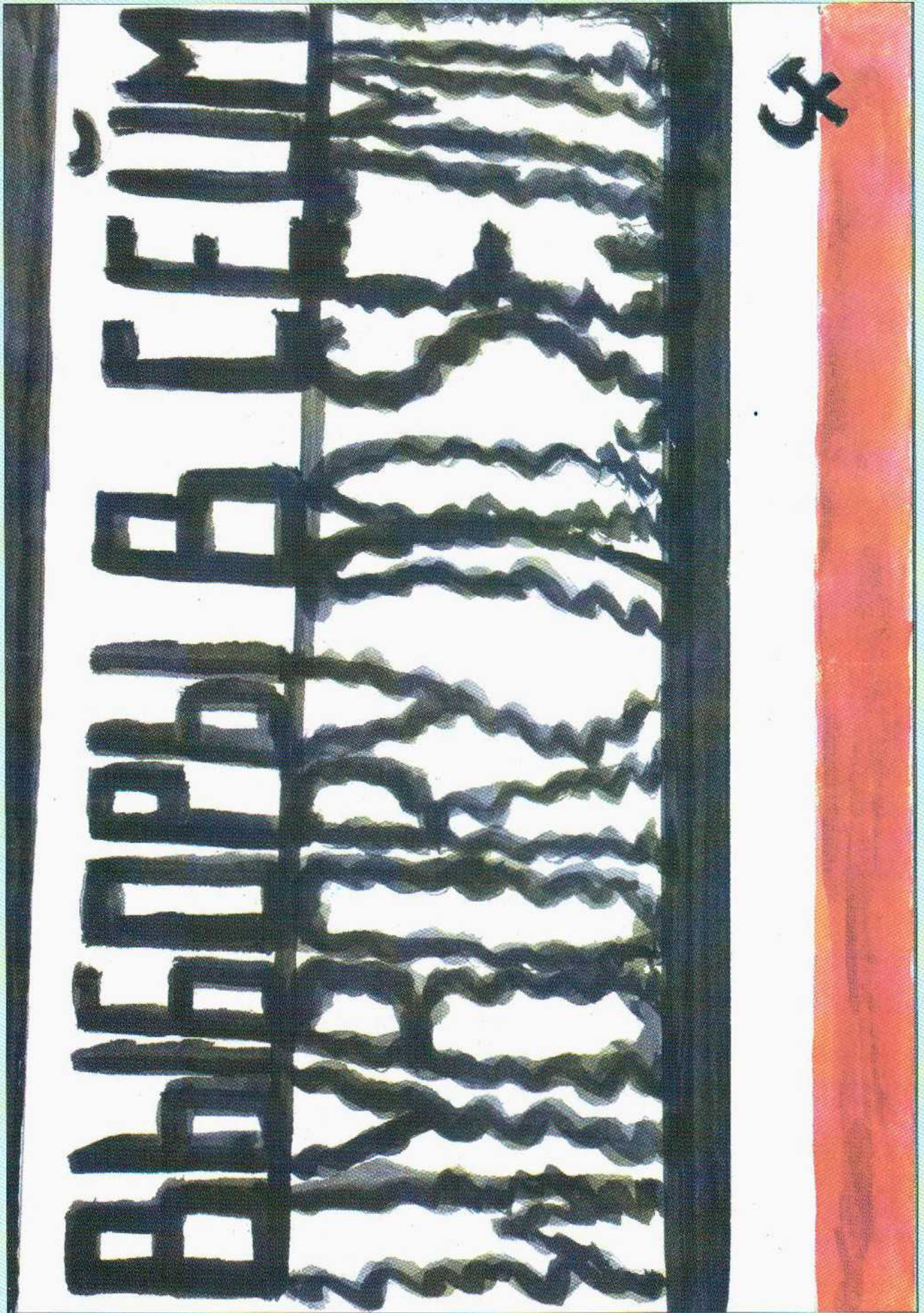

UNIKAJ KONTAKTU !

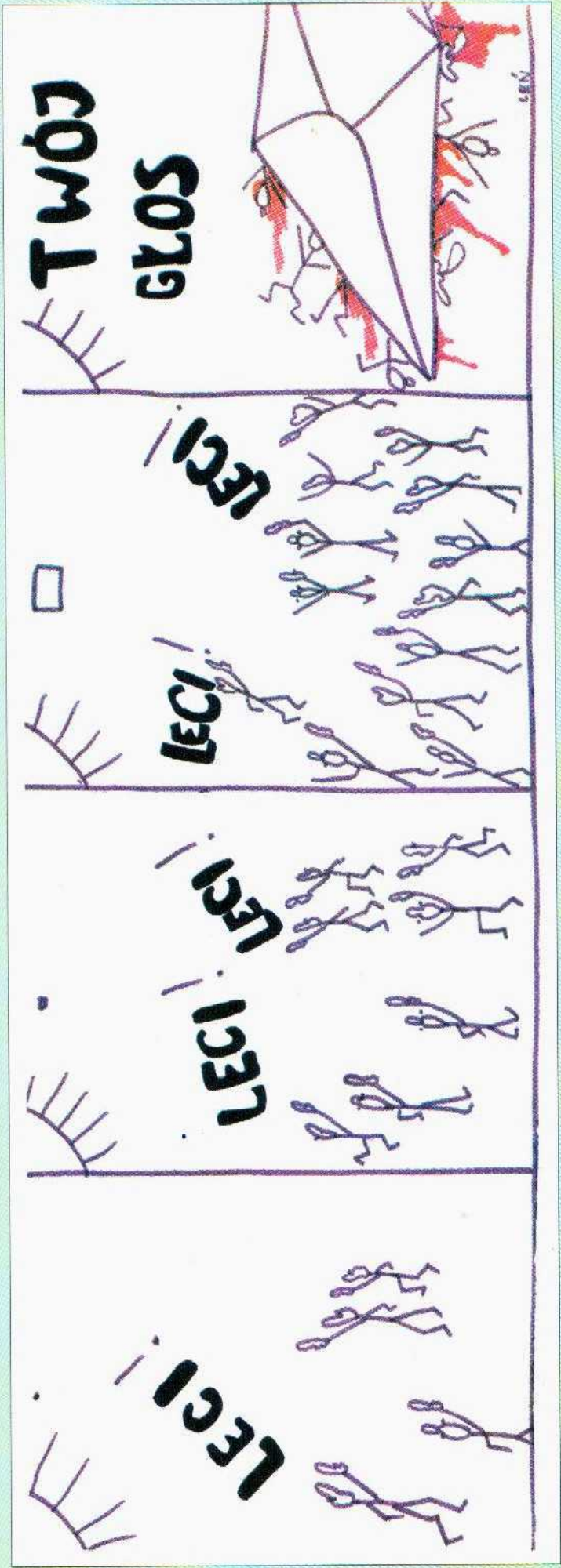
LEN

SEJM PRL

ㄝ

ŚWIĄTKO

1981

W

TUNE

1982

LU...

1983

LEN

1984

ODWAGI! TUNEL MA
DWA KOŃCE!

1985

TAKI PEJZAŻ

SOLIDARNOŚĆ

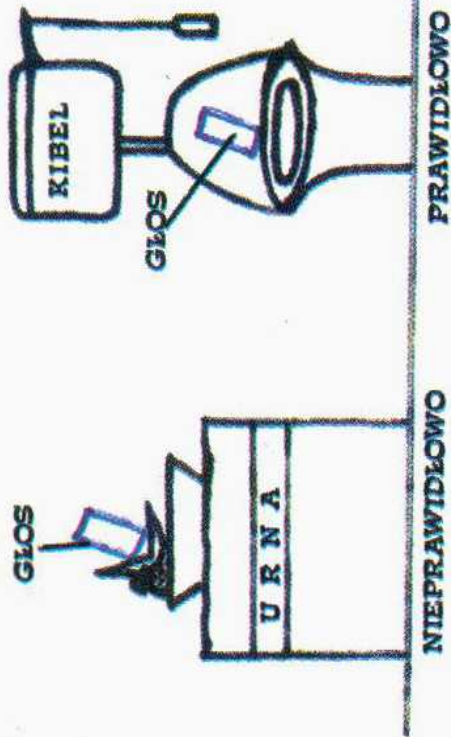
ŻYJE. WRONI

SEJMA GNIJE

Z TEGO MORAK

TAKI: 43.40. SWÓJ GŁOS WRIUĆ

NIE DO URNY TYLKO DO KŁOAKI

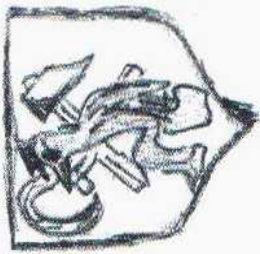

Haska!

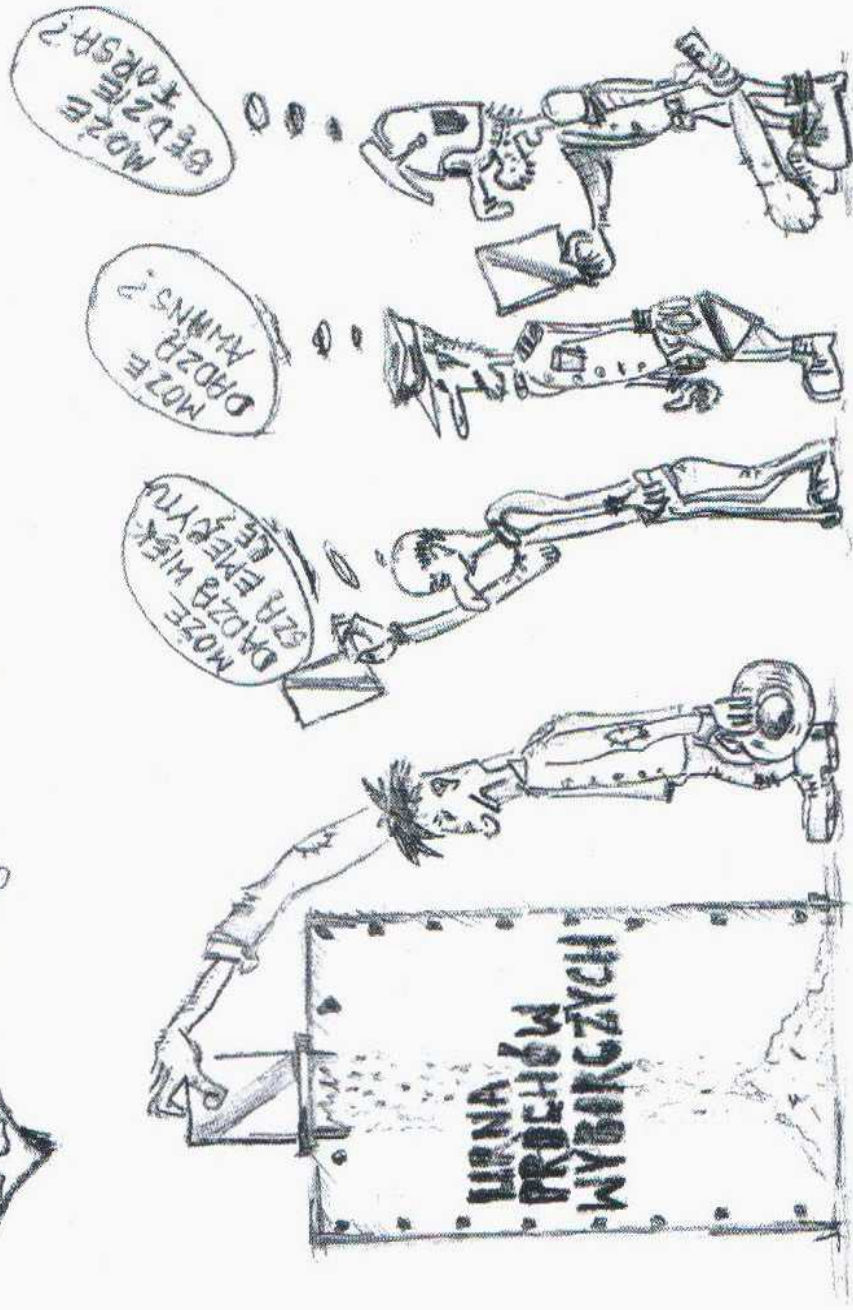
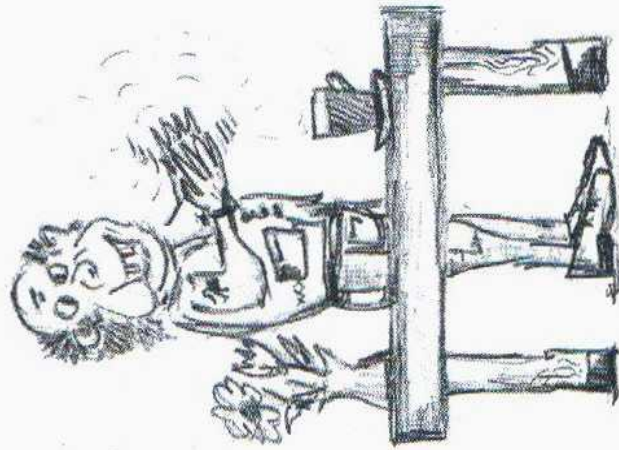
1. **NIEGŁOSUJESZ – PROTESTUJESZ**

2. **PÓŚŁÓW WYBIERASZ – KOMUNĘ POPIERASZ**

GŁOSUJĄC W WYBORACH
 POGŁĘBIASZ SOCJALIZM,
 TRACISZ SZANSĘ NA DOBROBYT,
 STAJESZ SIĘ PACHOKRIN KOMUNY!!!

GŁOŚCIEŚ
 REKWIENCIĄ JEST
 A REZULTAT? JEST
 REZULTAT LEMNY

MOŻE
 BĘDZIEŚ?

MOŻE
 DRODZ
 KAINIUS?

MOŻE
 DADEB
 WIEK
 SZN
 EMERYTU

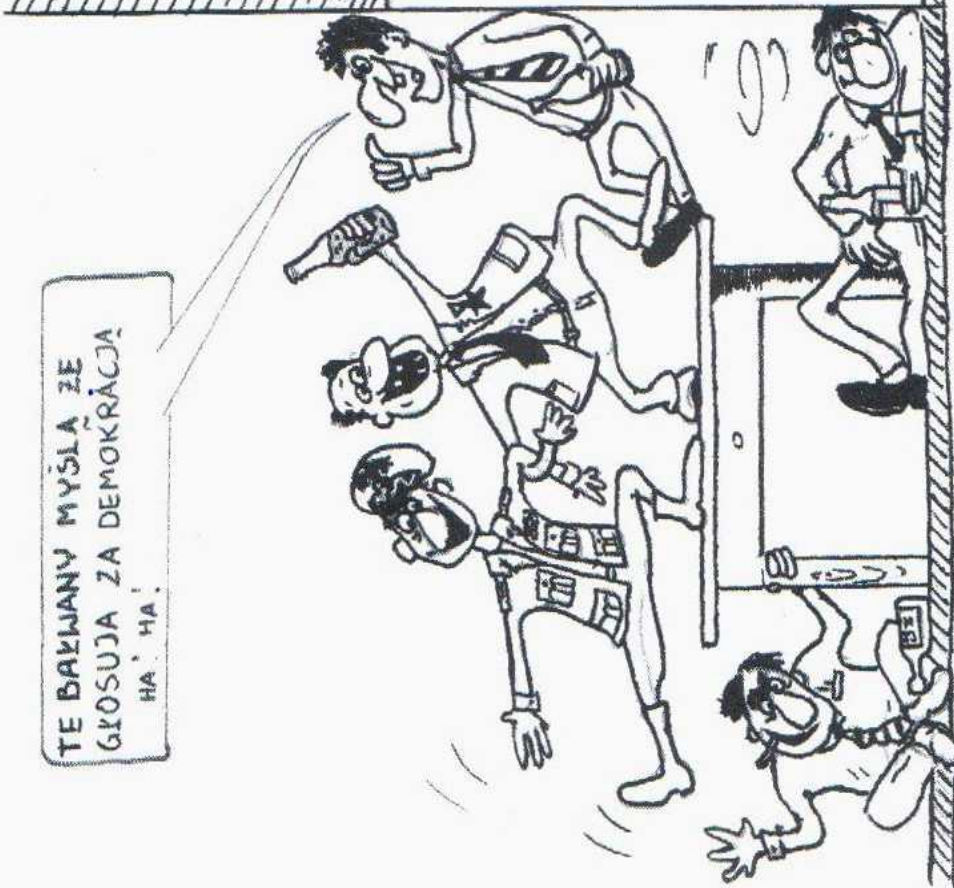
FANTOMASZ 1985

TWOJA URNA

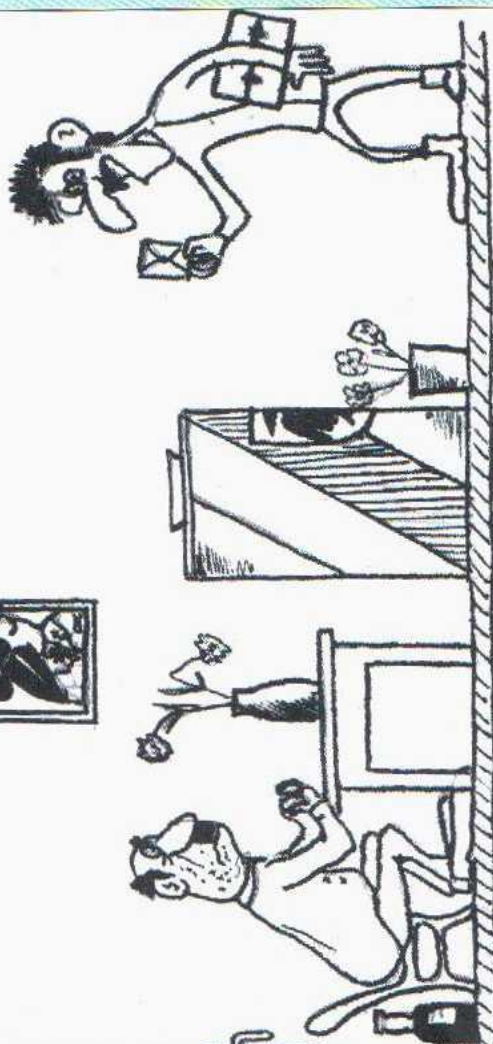
WYBORCZA

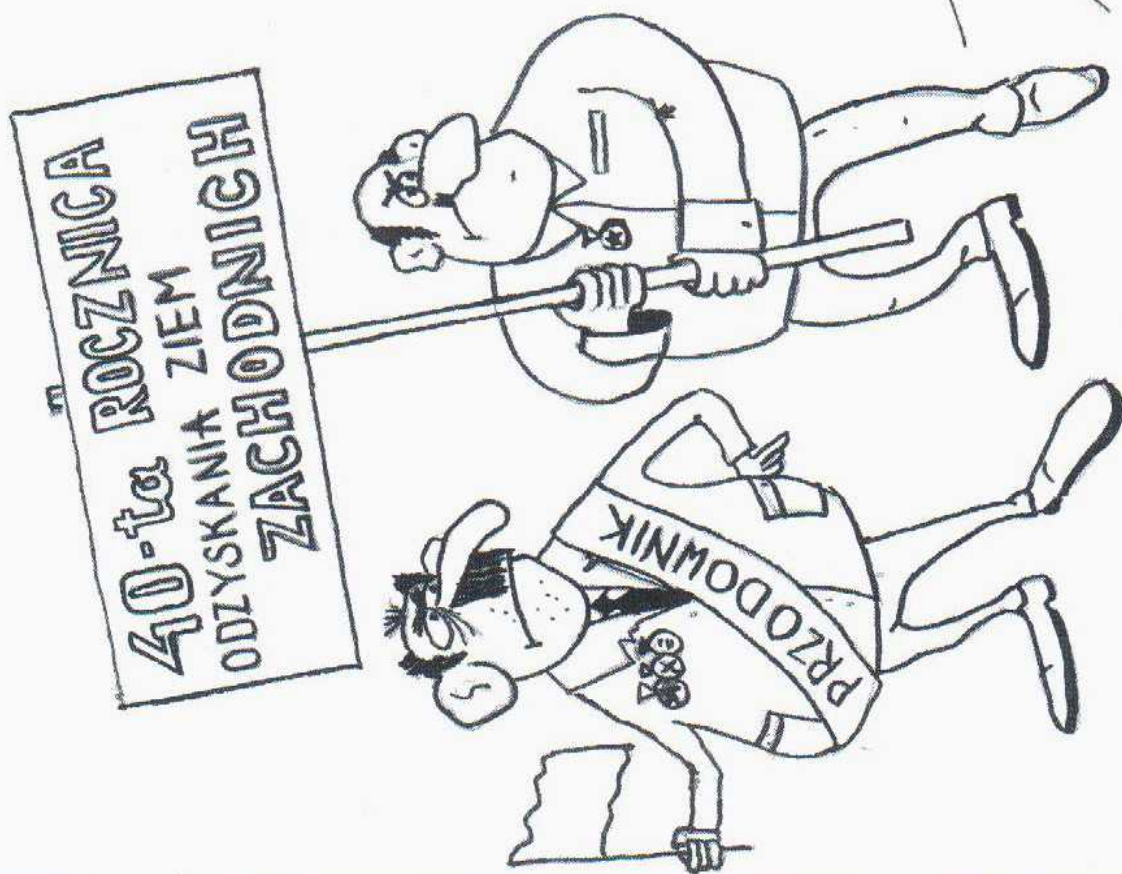
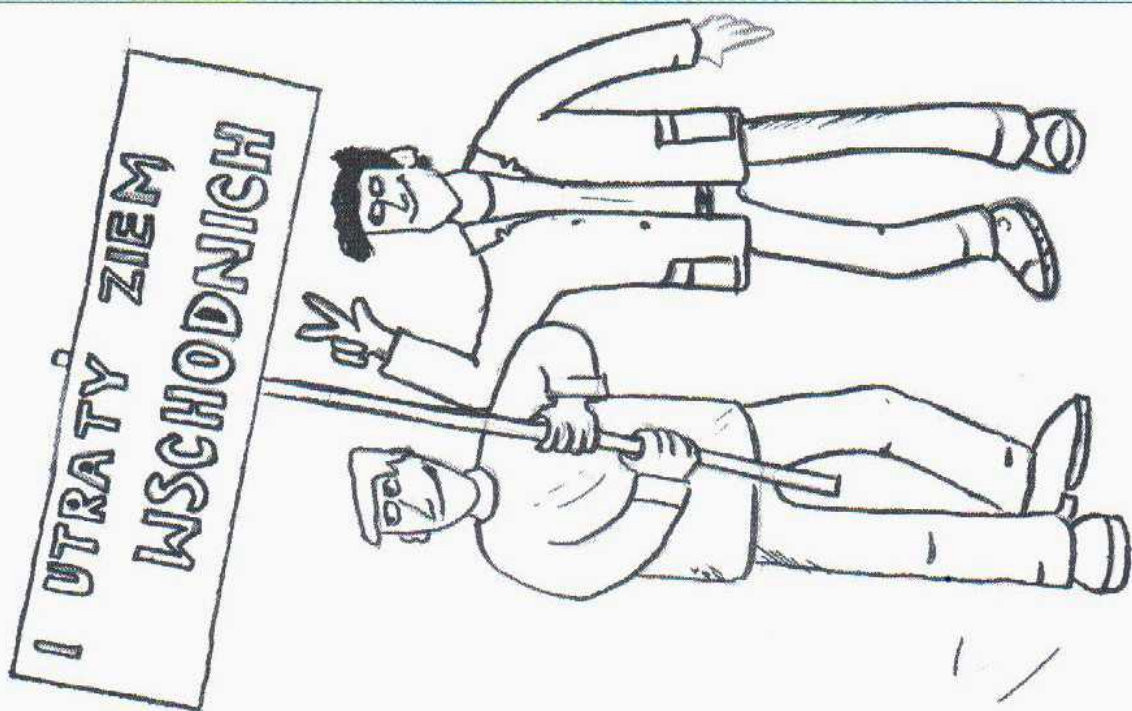
TE BANKIERNY MYŚLIĄ ŻE
GROSUJĄ ZA DEMOKRACJĄ
HA, HA!

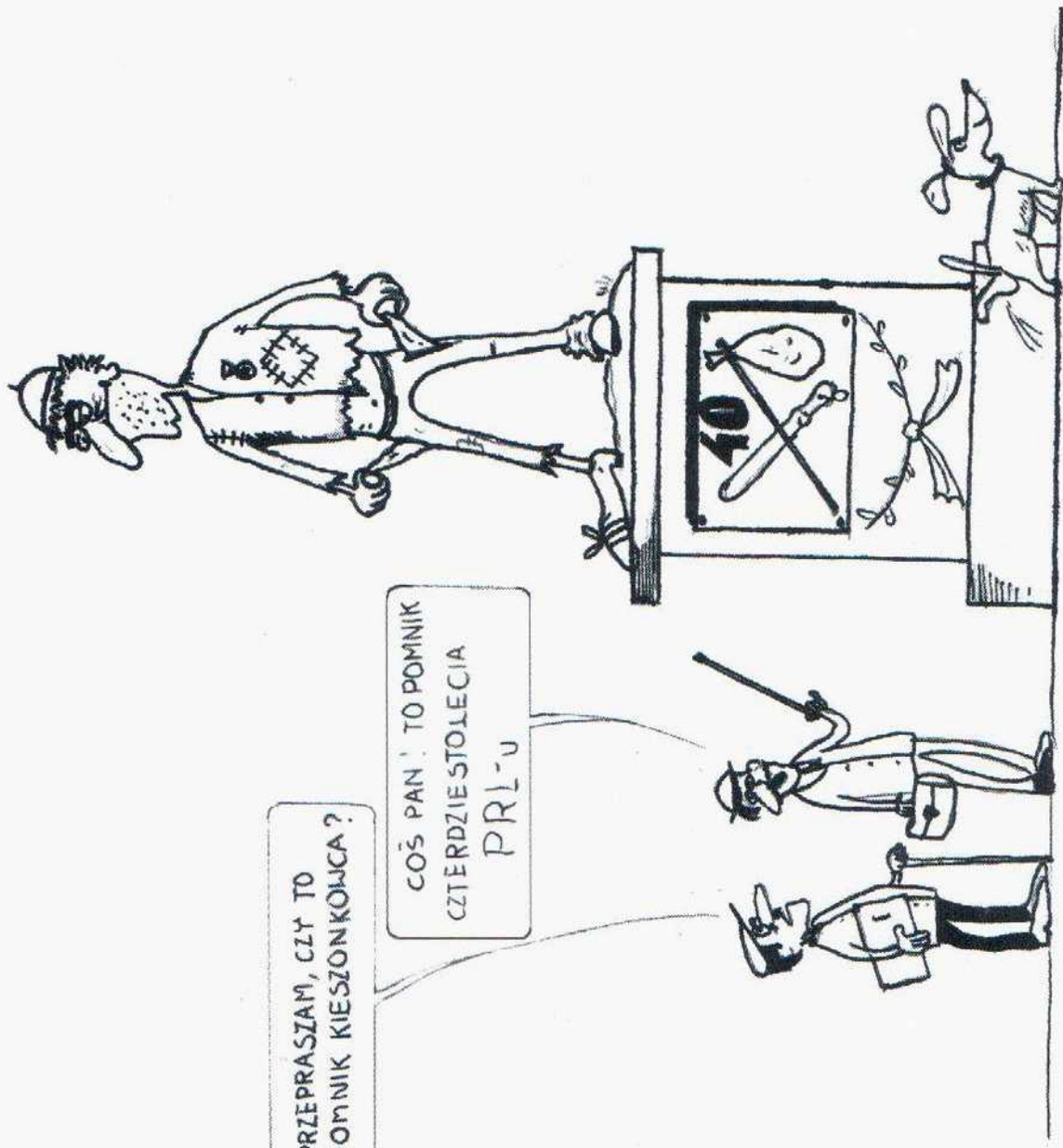

WYBORY DO SEJMU

DO URNY

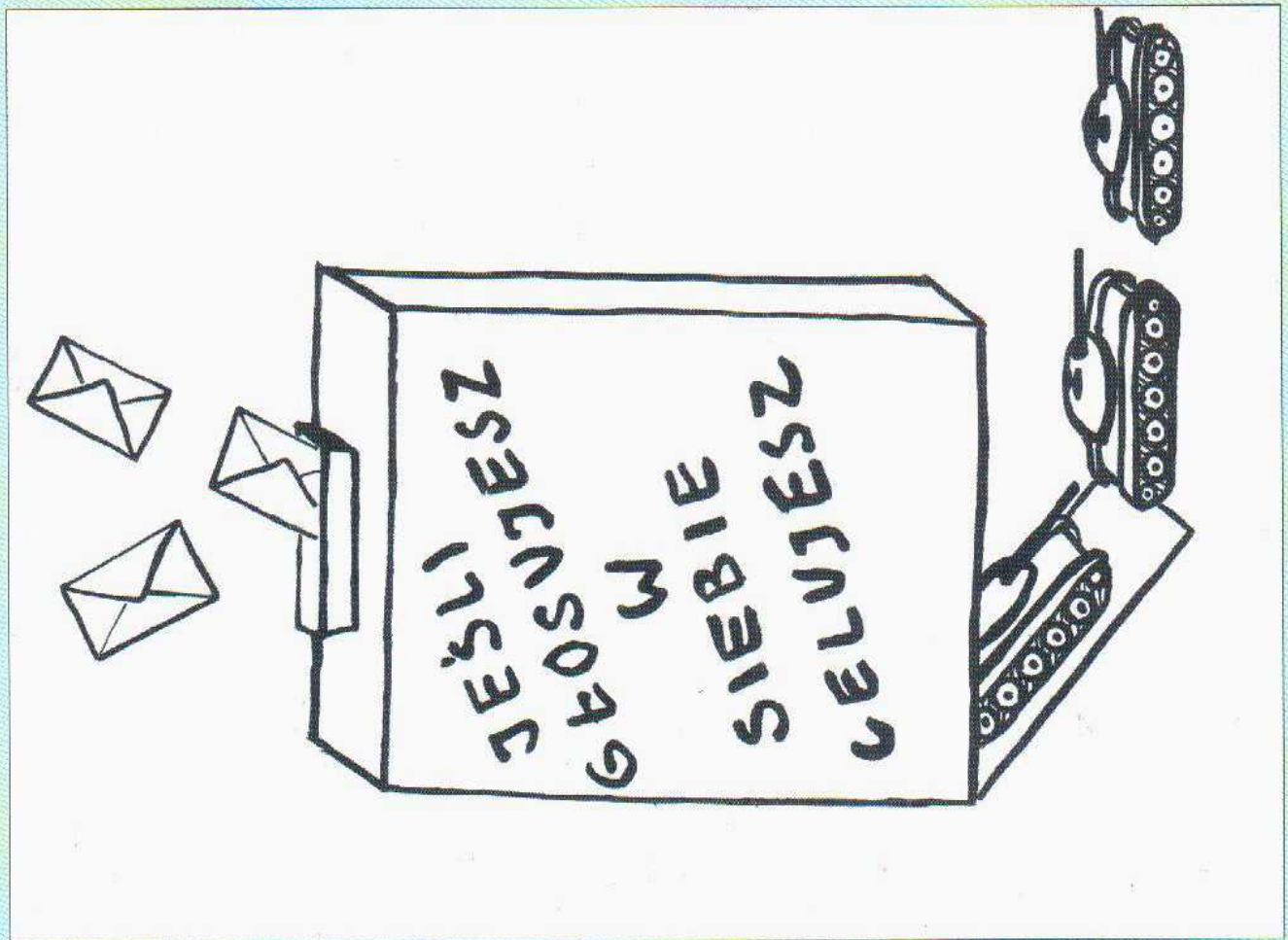
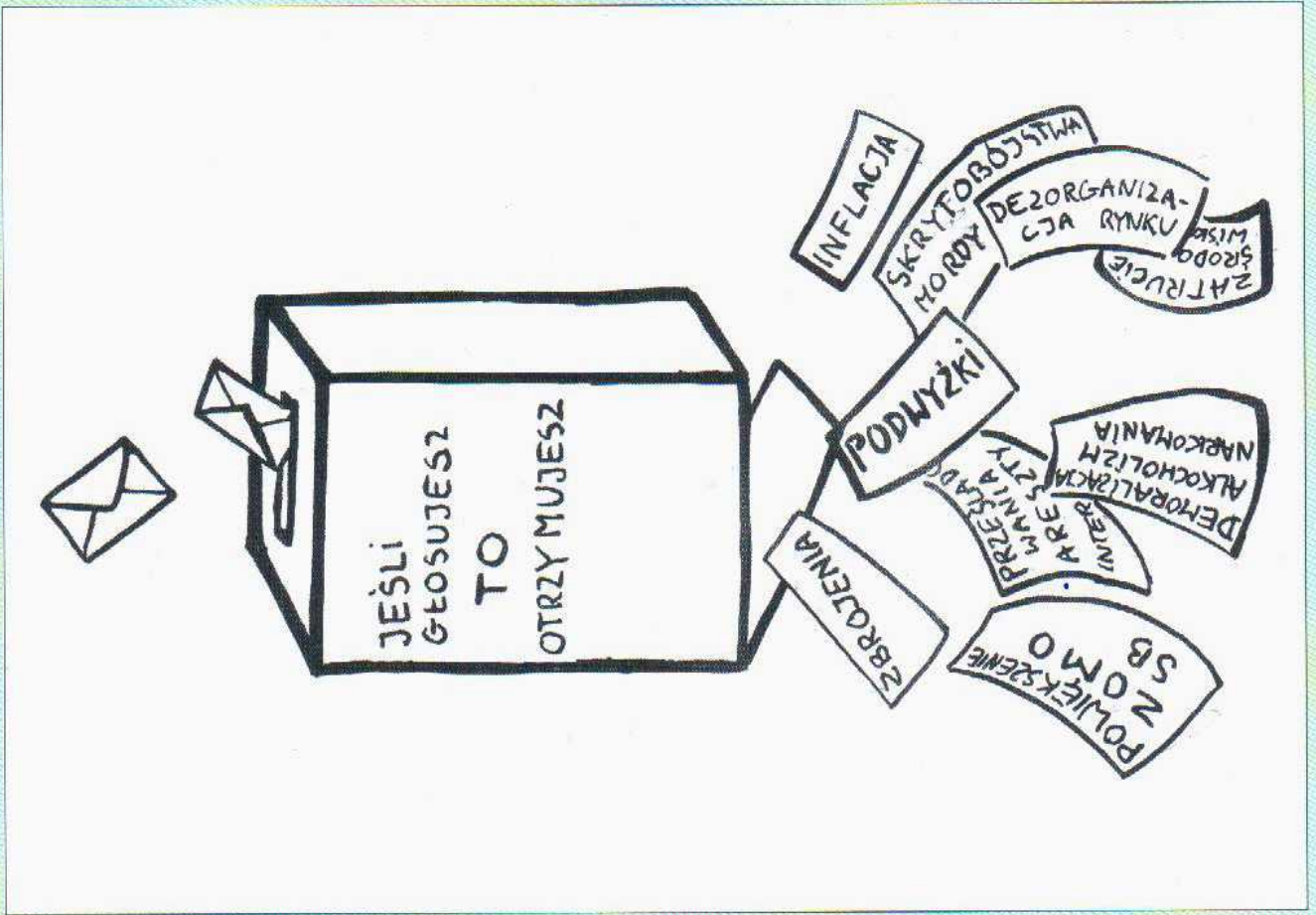

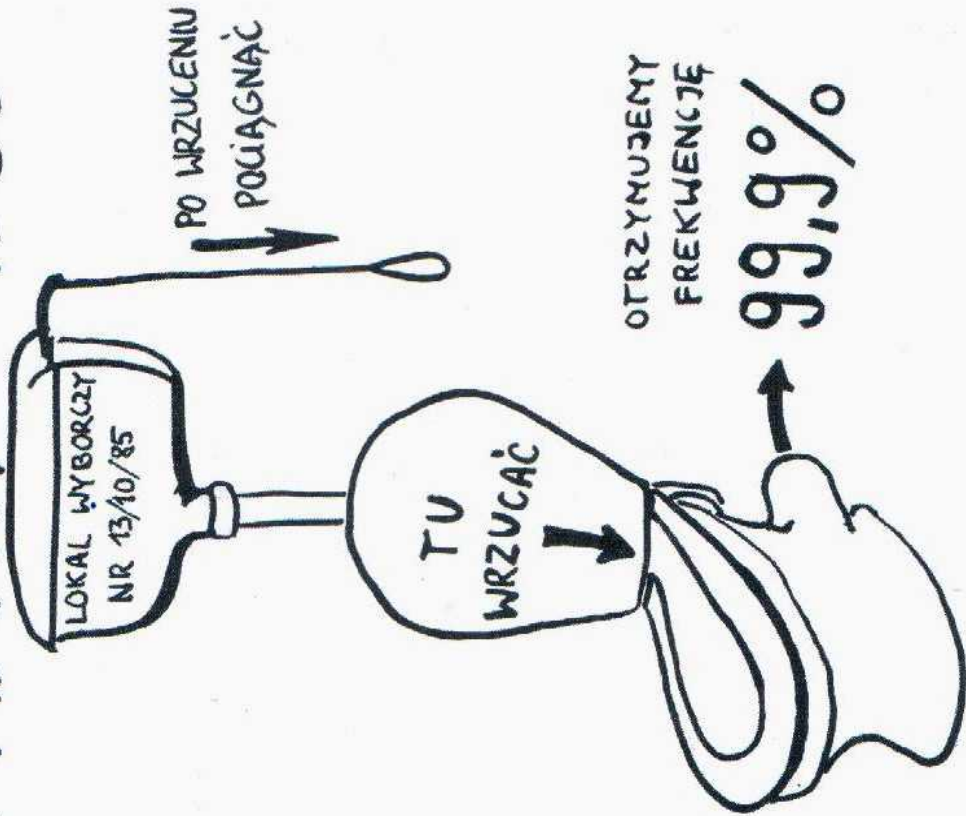

PRZEPRASZAM, CZY TO
POMNIK KIESZONKOWCA?

COŚ PAN! TO POMNIK
CZTERDZIESTOLECIA
PRI-u

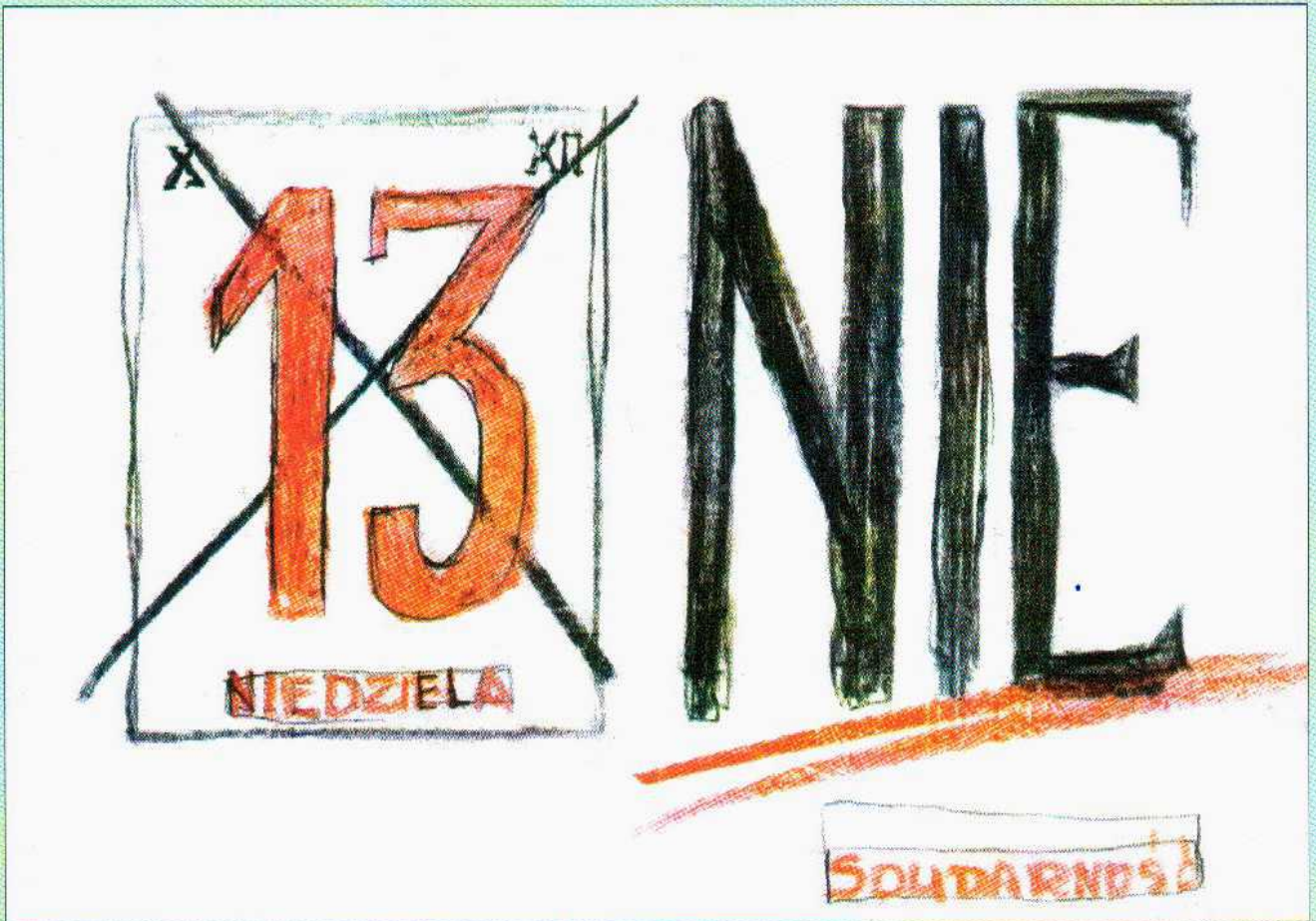

"WYBORY" 1985

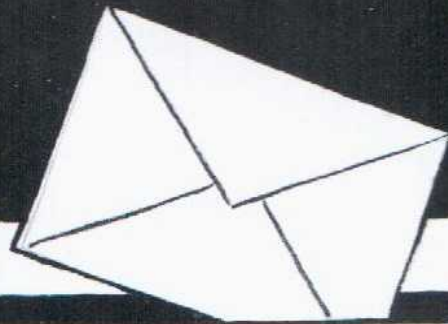

NOWA ORDYNACJA

TYLE
ZNACZY

TWÓJ
GŁOS

NIE

WYBIERAJ!

GŁOSUJ NA NAS!
13. 10. 1985

ISBN 978-83-947893-2-9

